

Kehtestatud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi direktori 21.09.2015 käskkiri nr 1-1/ 15
Heaks kiidetud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õppenõukogu otsus 27.08.2015; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi hoolekogu otsus 21.09.2015; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õpilasesinduse otsus 07.09.2015

TALLINNA ÕISMÄE VENE LÜTSEUMI PÕHIKOOLI ÕPPEKAVA

Üldosa

Muudatused:

Kehtestatud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi direktori 07.09.2016 käskkiri nr 1-1/ 19
Heaks kiidetud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õppenõukogu otsus 29.08.2016; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi hoolekogu otsus 21.09.2016; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õpilasesinduse otsus 07.09.2016

Kehtestatud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/ 24
Heaks kiidetud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õppenõukogu otsus 29.08.2017; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi hoolekogu otsus 21.09.2017; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õpilasesinduse otsus 07.09.2017

Kehtestatud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi direktori 03.10.2018 käskkiri nr 1-1/ 16
Heaks kiidetud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õppenõukogu otsus 27.08.2018; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi hoolekogu otsus 03.10.2018; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õpilasesinduse otsus 12.09.2018

Kehtestatud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/ 17
Heaks kiidetud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õppenõukogu otsus 30.08.2019; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi hoolekogu otsus 26.08.2019; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õpilasesinduse otsus 17.09.2019

Kehtestatud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi direktori 09.09.2020 käskkiri nr 1-1/ 15
Heaks kiidetud: Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õppenõukogu otsus 28.08.2020; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi hoolekogu otsus 17.08.2020; Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õpilasesinduse otsus 08.09.2020

Sisukord

1. peatükk ÜLDSÄTTED	4
§ 1. Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus.....	4
2. peatükk ÜLDOSA	5
1. jagu. Tallinna Õismäe Vene Lütseumi väärtused ja eripära, õppe- ja kasvatusesmärgid.5	
§ 2. Tallinna Õismäe Vene Lütseumi põhihariduse alusväärtused.....	5
§ 3. TÕVLi põhikooli sihiseade ja eripära	5
§ 4. Pädevused	6
§ 5. Õppimise käsitlus.....	8
§ 6. I kooliastmes taotletavad pädevused (1. – 3. klass).....	9
§ 7. Õppe ja kasvatus rõhuasetused I kooliastmes	10
§ 8. II kooliastmes taotletavad pädevused (4. – 6. klass)	11
§ 9. Õppe ja kasvatus rõhuasetused II kooliastmes	11
§ 10. III kooliastmes taotletavad pädevused (7. – 9.klass).....	12
§ 11. Õppe ja kasvatus rõhuasetused III kooliastmes	12
2.jagu Õppekorraldus.....	13
§12. Õppe ja kasvatus korralduse alused	13
§13. Õppe ja kasvatus ajakasutus	13
§ 14. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti.....	14
§ 15. Läbivad teemade rakendamine	16
§ 16. Lõimingu rakendamine.....	25
§ 17. Valikainete ja võõrkeelte valik	25
§ 18. Eesti keelest erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti	26
§ 19. Riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused.....	26
3. jagu. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sh õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud ja muu taoline.....	27
§ 20. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused.....	27
§ 21. Ülekoolilisi ja koolidevahelisi projektid kui õppekava rakendamist toetavad tegevused	28
4. jagu. III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord.....	29
§ 22. III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord.....	29
5. jagu Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus.....	30
§ 23. Õpilaste arengu ja õppimise toetamise korraldus	30
§ 24. Hindamise korraldus. <i>Kehtetu</i>	32
§ 25. Kujundav hindamine. <i>Kehtetu</i>	33
§ 26. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus <i>Kehtetu</i>	Error!
Bookmark not defined.	33
§ 27. Kokkuvõtavad hinded ja järgmisse klassi üleviimine.....	33
§ 28. Põhikooli lõpetamine	33
6. jagu. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord.....	33

§ 29. Hariduslike erivajadustega õpilastele kohaldatavad tugiteenused.....	33
7. jagu. Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine	35
§ 30. Karjääriteenuste korraldus	35
8. jagu Õpilaste ja vanemate teavitamine ja nõustamise korraldus	35
§31. Õpilase ja vanema teavitamine	35
9. jagu Õpetaja koostöö ja töö planeerimise põhimõtted.....	36
§ 32. Õpetaja koostöö	36
§ 33. Töö planeerimise põhimõtted	37
10. jagu Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	38
§ 34. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	38
11. jagu. Rakendussätted	38
§ 35. Rakendussätted	38
Lisad	39

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus

(1) Tallinna Õismäe Vene Lütseumi (edaspidi kool, TÕVL) põhikooli õppekava (edaspidi PÕK) on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mille koostamisel on kool lähtunud põhikooli riiklikust õppekavast ja koolikollektiivi kokkuleppes kooli eripära kohta, arvestades piirkondlikke ja kogukonna vajadusi, õpilase vanemate või eestkostjate (edaspidi vanem) ja õpilaste soove ning vaimseid ja materiaalseid ressursse.

(2) PÕK koostamine ja arendamine on õpilaste ja õpetajate; õpetajate ja juhtkonna, kooli hoolekogu; kooli ja vanemate, kooli pidaja, teiste õppeasutuste ja organisatsioonide koostöö riikliku õppekava üldosa mõtestamisel ja ainekavade koostamisel.

(3) PÕK ülesanne on toetada kõigi õpilaste integreerumist Eesti ühiskonnas, arvestades nende erivajadusi, päritolumaa kultuuritraditsioone ning õpilaste rahvuslikku identiteeti.

(4) Kooliõppekava aluseks on võetud riiklik PÕK õppekavast.

(5) PÕK koosneb üldosast, ainekavadest ja lisadest.

(6) Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õppekava üldosas esitatakse:

1) kooli väärtused ja eripära, kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid;

2) õppekorraldus

- tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti, sealhulgas RÕK määruse § 15 lõikes 4 nimetatud tundide kasutamine;
- läbivate teemade ja lõimingu rakendamine,
- valikainete ja võõrkeelte valik,
- eesti keelest erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti,
- riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused;

3) õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sh õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud ja muu taoline;

4) III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord;

5) õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus;

6) hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord;

7) karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine;

8) õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;

9) õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted;

10) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

(7) Ainevaldkonniti koondatud ainekavad esitatakse klassiti (lisad 1 – 8).

(8) Põhikooli kooliastmed on:

I kooliaste – 1. - 3. klass;

II kooliaste – 4. - 6. klass;

III kooliaste – 7. - 9. klass.

2. peatükk ÜLDOSA

1. jagu

Tallinna Õismäe Vene Lütseumi väärtused ja eripära, õppe- ja kasvatusesmärgid

§ 2. Tallinna Õismäe Vene Lütseumi põhihariduse alusväärtused

- (1) Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.
- (2) Kool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.
- (3) TÕVLi missiooniks on õpikeskkonna kujundamine, mis aitab kaasa õpilase võimete-kohasele arengule ja annab konkurentsivõimelise hariduse ning võimaldab kujuneda ühiskonnaliikmeks, kes tuleb toime edasiste õpingutega ja oma eluga. Missiooni realiseerumise kriteeriumid on: põhikooli lõpetajate õpingute jätkamine gümnaasiumis või kutseõppeasutuses.
- (4) Kooli õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).
- (5) Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

§ 3. TÕVLi põhikooli sihiseade ja eripära

- (1) Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- (2) Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuses põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
- (3) Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise

mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

(4) Põhikool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

(5) Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, valdkonnasuunitlustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

(6) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

(7) Tallinna Õismäe Vene Lütseum on vene õppekeelega kool, kus pööratakse tähelepanu vene kultuurile ja traditsioonidele.

(8) Kool seisab rahvuse ja kultuuri säilimise ja arengu eest, kuid toetab Eestis elavate rahvusvähemuste kultuurilist identiteeti, Eestis elavate rahvaste vastastikust mõistmist ja koostööd ning arvestab Eesti suundumust integreeruda Euroopas. Põhikool osaleb keelekümblusprogrammis ning mõned õppeained on eesti keeles. Lõimumisprogrammis osalemine läbi klassivälise töö ja muuseumipedagoogika.

§ 4. Pädevused

(1) PÕK tähenduses on pädevus asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või – valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida. Pädevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks.

(2) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.

(3) Üldpädevused on:

1) **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;

- 2) **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
- 3) **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;
- 4) **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;
- 5) **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;
- 6) **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboliteid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;
- 7) **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;
- 8) **digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

(4) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus.

(5) PÕK-s on järgmised ainevaldkonnad:

- 1) keel ja kirjandus;
- 2) võõrkeeled;
- 3) matemaatika;
- 4) loodusained;
- 5) sotsiaalsained;
- 6) kunstained;
- 7) tehnoloogia;
- 8) kehaline kasvatus.

(6) Loetletud ainevaldkondade valdkonnapädevuste kujunemist kirjeldatakse PÕK ainekavades.

(7) Ainevaldkondade õppeainete ainekavades esitatakse õppeainete õpitulemuste ja õppesisu kirjeldused klassiti.

§ 5. Õppimise käsitlus

(1) PÕK-s käsitletakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks.

(2) Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatusetegevusega ning õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused.

(3) Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele kogemustele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

(4) PÕK-s mõistetakse õpetamist kui õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

(5) PÕK-s mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

(6) Õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervises seisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistöid ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutusastemega õppida, arvestades sealjuures igäihe individuaalsust.

(7) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab PÕK õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

(8) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisest projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab põhikool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

§ 6. I kooliastmes taotletavad pädevused (1. – 3. klass)

(1) Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;

- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitatud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

§ 7. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

(1) Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:

- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
- 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
- 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
- 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

(2) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

(3) Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla üldõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

§ 8. II kooliastmes taotletavad pädevused (4. – 6. klass)

(1) Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

§ 9. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

(1) Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmis- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitud praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

(2) Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitud praktilise eluga ning aitavad

toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

§ 10. III kooliastmes taotletavad pädevused (7. – 9.klass)

(1) Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

§ 11. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

(1) Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;

- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

2. jagu **Õppekorraldus**

§ 12. Õppe ja kasvatuse korralduse alused

(1) Õppe- ja kasvatustegevus on koolis traditsioonilise enamasti korraldusega, s.t. kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel.

(2) Kohustuslikud ja valikõppeained

- 1) keel ja kirjandus: vene keel, kirjandus;
- 2) võõrkeeled: eesti keel teise keelena, B1-võõrkeel (inglise keel);
- 3) matemaatika: matemaatika;
- 4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia;
- 5) sotsiaalsained: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus;
- 6) kunstained: muusika, kunst;
- 7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus;
- 8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus;
- 9) valikõppeaine: inglise keel;
- 10) valikõppeaine: eesti kirjandus/ matemaatika;
- 11) valikõppeaine: arvutiõpetus (jõust. 01.09.2018; TÕVLi direktori 03.10.2018 käskkiri nr 1-1/16).

(3) Kohustuslike õppeainete ja valikainete tundide jaotus klassiti määratakse kindlaks tunnijaotusplaanis, mis kehtestatakse direktori poolt igaks õppeaastaks tagades kohustuslike õppeainete riiklikus õppekavas ettenähtud mahud.

(3) Ainetundide jaotus klassiti määratakse tunnijaotusplaanis vastavalt §14.

§ 13. Õppe ja kasvatuse ajakasutus

(1) Õppeaastas on kokku vähemalt 175 õppepäeva. Lõpuklassis on õppeaastas kokku vähemalt 185 õppepäeva. Lõpueksami toimumise päeval ja vähemalt kahel päeval enne seda õppetunde ei toimu. Lõpueksami toimumise päev ja sellele eelnevad kaks päeva arvatakse õppepäevade hulka.

(2) Õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:

- 1. klass – 20 õppetundi;
- 2. klass – 23 õppetundi;
- 3. klass 4. klass – 25 õppetundi;
- 5. klass – 28 õppetundi;
- 6. ja 7. klass – 30 õppetundi;

- 8. klass – 32 õppetundi;
- 9. klass – 32 õppetundi.

(3) Kool tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes vastavalt riiklikus õppekavas I, II ja III kooliastmele esitatud nädala õppetundide mahus.

(4) Vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel võib põhikool arvestada kooli õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

(5) TÕVL-s õpib osa klasse keelekümblusprogrammi järgi.

Keelekümblus on õppevorm, mida rakendatakse Eestis riikliku programmina – eesti keele kui teise keele paremaks omandamiseks.

(6) Keelekümbluse eesmärgid:

- eesti keele kõrge funktsionaalne oskus (lugemisel, kirjutamisel, rääkimisel, kuuldist arusaamisel);
- vene keele valdamine eakohasel tasemel;
- klassile vastav edasijõudmine muudes õppeainetes;
- eesti ja vene kultuuride mõistmine ning väärtustamine.

(7) Keelekümblusprogrammi õppekava koostamisel lähtub TÕVL riikliku õppekava põhimõtetest. Keelekümblusklassides teadmiste omandamine on muudetud eluliseks ja mõttekaks tegevuseks, sidudes selle õpilase huvid ja kogemustega väljaspool kooli. Õppetöös kasutatakse rohkelt aktiivõppe elemente; eesti keele kui teise keele õpetamine toimub õppesisust lähtuvalt, kus keel ei ole omaette eesmärk, vaid vahend teadmiste omandamisel. Eesti keele arenguks luuakse ka keeleteskkonna tugi; luuakse klassivälise õpitegevuste ja emakeelekõneleajate elava kõne kuulamise näol õpilastele võimalused viibida rikkalikus ja mitmekesisuses eesti keele kui emakeele keskkonnas. Tundide läbiviimisel arvestatakse asjaoluga, et eesti keel on keelekümblusõpilaste jaoks teine keel ja vene keel on nende emakeel. Seetõttu vahendatakse teadmisi lihtsustatud õppekeele abil, tagades sellega ka lapse emakeele ja kultuuri arengu ja väärtustamise.

§ 14. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti

(1) Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli ekskursiooni või õppekäiguna.

Õppeaine	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
1) vene keel	6	6	7	5	3	3	2	2	2
2) kirjandus					2	2	2	2	2
4) eesti keel	3	3	3	4	4	4	4	4	4
5) A-võõrkeel		2	2	4	4	4	4	4	4
6) matemaatika	3	3	4	4	4	5	5*	4*	5

7) loodusõpetus	1	1	1	2	2	3	2		
8) geograafia							1	2	2
9) bioloogia							2	1	2
10) keemia								2	2
11) füüsika								2	2
12) ajalugu					1	2	2	2	2
13) inimeseõpetus		1	1		1	1	1	1	
14) ühiskonnaõpetus						1			2
15) muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1
16)kunst/joonestamine	2	1	1	1	1	1	1	1	1
17) tööõpetus	1	1	1						
18) käsitöö ja kodundus; tehnoloogiaõpetus				1	2	1	1	1	
19) kehaline kasvatus	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Valikained:									
1) matemaatika					1		*		
2) inglise keel		1	1						
3) arvutiõpetus								1*	
kokku	20	23	25	25	28	30	30	32	32

* jõust. 01.09.2018; TÕVLi direktori 03.10.2018 käskkiri nr 1-1/16

(2) Tunnijaotusplaani õppeainete ja klassite (kümblusklassid)*

Õppeained	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
1) vene keel	2	2	2	2
2) kirjandus	2	2	2	2
3) eesti keel	3	2	2	2
4) eesti kirjandus	2	2	2	2
5) A-võõrkeel	4	4	4	4
6) matemaatika	5	5**	4**	5
7) loodusõpetus	3	2		
8) geograafia		1	2	2
9) bioloogia		2	1	2
10) keemia			2	2
11) füüsika			2	2
12) ajalugu	2	2	2	2

13) inimeseõpetus	1	1	1	
14) ühiskonnaõpetus	1			2
15) muusika	1	1	1	1
16) kunst/ joonestamine	1	1	1	1
17) tööõpetus	1	1	1	
18) kehaline kasvatus	2	2	2	1
Valikained:				
eesti keel		**		
arvutiõpetus			1**	
kokku	30	30	32	32

* keelekümblusprogrammi 4. ja 5.klassides ei rakendata (jõust. 01.09.2017; TÕVLi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/24) , 6. ja 7.klassides ei rakendata (jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17), 8.klassis ei rakendata (jõust. 01.09.2020; TÕVLi direktori 10.09.2020 käskkiri nr 1-1/17)

**jõust. 01.09.2018; TÕVLi direktori 03.10.2018 käskkiri nr 1-1/16

§ 15. Läbivad teemade rakendamine

(1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

(2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitletud, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

(3) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- 1) **elukestev õpe ja karjääri planeerimine** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Õpilast suunatakse:

- teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;
- arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;
- arendama oskust seada endale eesmärged ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
- kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;
- tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust. Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, õpioskuste arendamisele ning esmaste kutsevalikutega seostamisele. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Tähtis on käsitleda töö ja kutsega seotud stereotüüpeid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajateks. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus saada kutsenõustamist.

2) **keskkond ja jätkusuutlik areng** – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

Õpilast suunatakse:

- aru saama loodusest kui terviksüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
- väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklikke keskkonnavalasid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;

- võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatus kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnaalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui tervikustemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest.

Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.

3) **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Õpilast suunatakse:

- väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatus ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;
- olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;
- tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
- mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
- mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemisse.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid,

noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõukohastele probleemidele loomingulisi lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

4) **kultuuriline identiteet** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

Õpilast suunatakse:

- mõistma ennast kultuuri kandjana, edasivijana ja kultuuride vahendajana;
- mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomungusse, taunima diskrimineerimist;
- tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on oluline pakkuda õpilasele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombes on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatuslega kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse

respekterima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes on keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondadest, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

5) **teabekeskond** – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.

Õpilast suunatakse:

- mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
- arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskmises õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärki ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisoskuste kujundamist. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on käsitluse keskmises avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselus, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leidud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus töös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud probleematilisi

olukordi (eraellu sekkumine, väärteabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Õpilast suunatakse:

- omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
- mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes;
- kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi *IKT*) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel
- erinevates projektides.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Soovitav on kasutada eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetööga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes on soovitatav kasutada rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel loimida oma ainetundidesse IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele on III kooliastmes soovitatav kasutada nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õuesõppe puhul.

7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

a) Tervisekasvatust põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetab tervist edendava kooli põhimõtete rakendamine koolis.

b) Ohutuse valdkonnas õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.

Õpilast suunatakse:

a) tervise valdkonnas:

- terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
- kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldisi sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
- teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
- leidma ning kasutama usaldusväärset tervise teavet ja abiteenuseid;
- teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.

b) ohutuse valdkonnas:

- tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
- vältima ohuolukordadesse sattumist;
- kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
- omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
- kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning
- arvestama kaasliiklejaid;
- tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui sotsiaalse tervise aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjusti oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisel II kooliastmes pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonstratsioonid. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele metoodikal põhinevad tunnivälised projektid.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustes.

8) **väärtused ja kõlblus** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpilast suunatakse:

- tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid;
- analüüsima süstemaatiliselt kõlblisi norme ja väärtusi;
- arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
- juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
- osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
- reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.

Läbiva teema käsitlemisega II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlblisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamusi. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlblisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtme. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlblisuse teemade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülgsemalt.

9) **liikluskasvatuse teemad ja nende käsitlemise maht I – III kooliastmes**

Vastavalt “Liiklusseadusele” § 4 lg 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mintesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitaja kui ka juhina.

Kooli rolliks on vastvalt "Liiklusseadusele" § 4 lg 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada neid ette ohutuks liiklemiseks.

Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20.10.2011.a määrusega nr 136 "Laste liikluskasvatuse kord".

Liikluskasvatuse teemade kaudu kujundatakse järgmised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

I kooliastme lõpuks õpilane:

Teab hädaabi numbrit, oskab ohust teatada;

- oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkurit, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti;
- oskab käituda ühissõidukites, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
- oskab valida jalrattaga, rulaga, rullusikudega sõitmiseks ohutut kohta;
- oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
- oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
- oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;
- oskab eristada vahet/ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

II kooliastme lõpuks õpilane:

- oskab ohutust kiiresti ja korrektselt teatada;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhile kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- oskab käituda ühissõidukites, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
- oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
- tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile);
- oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutuslaste teemakäsitluste kohta;
- oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida.

III kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas;
- oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;
- oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegeduvuse omadusi;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastvalt nõuetele käituda;

- oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
- kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid;
- mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile;
- on teadlik ohutusosalastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta;
- oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti liiklsuohutusosalast olukorda teiste riikidega.

Liikluskasvatuse sisu on esitatud kooliastmeti järgmiselt:

1) põhikooli esimeses astmes (1. – 3.klass) on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast;

2) põikooli teises astmes (4. – 6.klass) ja kolmandas astmes (7. – 9.klass) on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

Kooliainekavades on määratletud liikluskasvatuse teemad (on märgitud sinisega), mida käsitletakse integreerituna ainetundides. Klassi- ja koolivälised liiklusalased üritused kavandatakse kooli üldtööplaanis ja klassijuhatajate kavades.

§ 16. Lõimingu rakendamine

(1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist.

(2) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgmisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste rõhuasetuste, õppeülesannete ning –viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

§ 17. Valikainete ja võõrkeelte valik

(1) Kool võimaldab õpilastele õppe järgmistes kooli poolt kehtestatud valikainetes: inglise keel, eesti kirjandus, matemaatika.

(2) 3. klassi kevadel valib õpilane koos perega käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogia aine rühma, esitades kirjalikult täidetuna vastava küsitluslehe. Valikut üldjuhul muuta ei saa.

(3) Kooli õppekava toetavateks aineteks on:

1) klassijuhataja tunnid vastavalt vajadusele (jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17);

2) aineringide tunnid.

§ 18. Eesti keelest erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti

(1) Tallinna Õismäe Vene Lütseumis õppekeel on vene keel. Lapsevanem põhikoolis võib valida oma lapsele eesti õppekeele.

(2) Eestikeelsele aineõppele üleminekut algkoolis ja põhikoolis: algkoolis – muusika, kehaline kasvatus, kunst, tööõpetus, inimeseõpetus; põhikoolis - inimeseõpetus, tööõpetus, kehaline kasvatus ja ühiskonnaõpetus.

(3) Eesti keel on õppekeel keelekümblus klassides.

§ 19. Riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused

(1) Juhtkonna ettepanekul ja hoolekogu heaks kiidul ning õppenõukogu otsusel on järgmised muudatused tunnijaotusplaanis:

I kooliastme

Lisada 1 tund eesti keelt nädalas 1 - 3. klassides

Lisada 1 tund inglise keelt nädalas 2. klassides

Kahandada 1 tund kehalist kasvatust nädalas 1 - 2. klassides

Kahandada 1 tund tööõpetust ja kunsti nädalas 2. klassides

II kooliastme

Lisada 1 tund inglise keelt nädalas 4 - 6. klassides

Kahandada 1 tund kehalist kasvatust nädalas 4 - 5. klassides

Kahandada 1 tund tööõpetust nädalas 6. klassides

III kooliastme

Lisada 1 tund inglise keelt nädalas (kokku 3 tundi nädalas) klassides 7 - 9. klassides

Lisada 1 tund matemaatikaat nädalas (kokku 3 tundi nädalas) klassides 9. Klassides

Kahandada 1 tund tööõpetust nädalas 7. klassides.

Kahandada 1 tund tööõpetust nädalas 8. klassides.

Kahandada 1 tund kehalist kasvatust nädalas 9. klassides

Kahandada 1 tund tööõpetust nädalas 9. klassides.

Eesti keel, inglise keele ning matemaatika tasemest sõltuvad lapsed edasiõppimisvõimalused, kuid hindame kõigi teiste riikliku õppekava kohustuslike ainete.

3. jagu

Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sh õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud ja muu taoline

§ 20. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused

(1) Õppekeskkonnana mõistetakse õpilasi ja õpetaja ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased ja õpetajad arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks koostöös õpetajaga, kannab põhihariduse alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

(2) Põhikool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.

(3) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

1) osaleb kogu koolipere;

2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusena seotud osaliste vahel;

3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;

4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;

5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;

6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;

7) ollakse avatud vabale aramusvahetusele, sealhulgas kriitikale;

8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii ükski kui ka koos kaaslastega;

9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;

10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;

11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;

12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest ning soolise võrdõiguslikkuse eesmärkidest.

(4) Füüsilist keskkonda kujundades jälgib põhikool, et:

1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;

2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;

- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- 5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja vahendeid;
- 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

(5) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

§ 21. Ülekoolilisi ja koolidevahelisi projektid kui õppekava rakendamist toetavad tegevused

(1) Kool kavandab ja viib läbi järgmisi projekte:

- õppe-eesmärgilised projektid – ainekesksed ja ainetevahelised projektid, õppekäigud, muusikalektoriumid;
- klassidevahelised projektid – õppeaasta algul kavandatud mitme klassi ühisüritused (lektorid klassijuhatajatundides, nõustamiskeskuste külastamine, ühised ekskursioonid, õppe-eesmärgilised väljasõidud ja teatrikülastused);
- ülekoolilised projektid – traditsioonilised ülekoolilised üritused, mida viiakse läbi projektidena;
- koolidevahelised, vabariiklikud või rahvusvahelised projektid – kool osaleb igal aastal Haridus- ja Teadusministeeriumi, erinevate fondide või rahvusvaheliste organisatsioonide poolt väljakuulutatud haridus- või kasvatusalastes projektides.

(2) Soovituslik õppekäikude jaotus klassiti

klass	õppekäik
1	Tallinna Loomaaed. Muuseum Miia-Milla-Manda
2	Eesti Vabaõhumuuseum. Nukumuuseum/ Kalevi Martsipanituba
3	Ekskursioonid „Tere, Tallinn!” <ul style="list-style-type: none"> • Tallinna tornid • Tallinna tuulelippud
4	Eesti Loodusmuuseum, Eesti Teatri- ja Muusika muuseum/ Energiakeskus
5	Rakvere linn. Eesti Ajaloomuuseum/ Tallinna AHHA Teaduskeskus
6	Tartu linn (Loodusmuuseum, Mänguasjumuuseum, AHHA Teaduskeskus). Eesti Ajaloomuuseum
7	Viljandi linn. Tallinna Linnamuuseum
8	Mikkeli Muuseum. Kadrioru Muuseum + Kadrioru ekskursioon
9	Palamuse-Alatskivi. Carl Robert Jakobsoni Talumuuseum

Projektide kavandamist ja läbiviimist korraldab arendus- ja huvijuht ning kooli pedagoogilise personali hulgast. Iga projekti läbiviimise eest vastutavad koordinaatorid.

(3) Ülekoolilisi ja koolidevahelisi projekte viiakse läbi läbivate teemade õppe ja lõimingu realiseerumiseks. Selleks korraldatakse koostööd Tallinna Haridusameti, Haabersti Linnavalitsuse, Keelekümbluskeskuse, Tallinn Filmi, Junior Achivementi, MISA, Minu Riik, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaletakse maakondlikes, üleriigilistes ja rahvusvahelistes projektides.

(4) Ülekoolilised ja koolidevahelised projekte kavandatakse iga õppeaasta algul kooli üldtööplaani koostamisel. Projektide täpsemad kirjeldused esitatakse projektide kavades.

4. jagu

III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord

§ 22. III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord

(1) III kooliastmes korraldab põhikool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline. Loovtöö temaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Loovtöö teema märgitakse lõputunnistusele.

(2) Loovtöö tegemise eesmärgiks on

- kujundada loomingulist isiksust, kes oskab teha iseseisvat uurimisteaduslikku tööd;
- loov-, uurimis- ja projektitööde tegemise oskuste ja teadmiste kujundamine;
- ühiskonna arengust üldise ettekujutuse kujundamine õpilasel ja eri situatsioonides oma teadmiste rakendamise oskuse arendamine;
- õpilase motivatsiooni tõstmine iseseisvas teadusotsingus;
- infotehnoloogiate rakendamise õpetamine projekti- ja loovtööde loomiseks;
- eneseteostuse ja avalike esinemiste oskuse kujundamine.

(3) Loovtöö vormid: uurimistöö, kunstitöö, projekt. Uurimus eeldab materjali kogumist, analüüsimist/ süstematiseerimist ja üldistamist ning järelduste tegemist. Projekt eeldab projekti kavandamist, läbiviimist ja tagasisidestamist. Kunstitöö eeldab idee loomist, teose valmistamist ning selle esitlemist avalikult.

(4) Loovtöö vormi valiku põhimõtted:

- loovtöö vorm sõltub ainest;
- kunstitöö loovtöö vormina on õigus valida kunsti, muusika, tööõpetuse ainetel;
- üldiselt valib õpilane ise loovtöö vormi, kuid kooskõlastab seda aineõpetajaga.

(5) Loovtöö teema valiku põhimõtted:

1) Loovtöö teemad määravad läbivad teemad, ainetevaheline lõiming ja projekid, milles kool osaleb. Loovtöö teemad määravad kooli õppetoolid, lähtudes õppe- ja kasvatusprotsessist jooksval õppeaastal (jõust. 01.09.2017; TÕVLi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/24).

2) Teemad sõnastab õpetaja, lähtudes õpilase ettevalmistustasemest. Lähtudes oma huvidest valib õpilane loovtöö teema. Õpilasel endal on õigus sõnastada loovtöö teema, kuid ta peab seda ilmingimata kooskõlastama aineõpetajaga.

3) Loovtöö teema võib olla osaliselt muudetud, kui õpilane on töö tegemise jooksul avastanud enda jaoks uusi ja huvitavaid aspekte.

6) Läbivatele teemadele ja ainetevahelisele lõimingule, mida kajastab töö, viidatakse loovtöö projektis.

(6) Töö esitamise vorm sõltub ainekogusest ja tööst endast ning võib olla järgmine:

- uurimistöö, mida esitatakse esitluse vormis (katse, katsete seeria, valitud teemal materjalide analüüs, ajalooline analüüs, probleemi lahendamine, teoreemi tõestamine)
- looming (luuletus, muinasjutt, ülesanded), etendus
- kunstiteos (maal, graafika, muusika, laul, tants, tikand, foto, näitus, väljapanek)
- toode (ese, mudel, makett, skeem, arvutiprogramm)
- vaatepilt (kontsert, näidend, üks pilt kirjanduslikust teosest, võistlus).

(7) Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

(8) Loovtöö teostab õpilane juhendatud õppeprotsessis. Juhendaja tutvustab õpilasele loovtöö kavandamise, teostamise ja vormistamise juhendit ning annab õpilasele vajaliku appi.

(9) Loovtööle tuleb lisada kirjaliku tööna vajalikud selgitused. Kirjalik selgitus avab loovtöö tausta, esitab eesmärgid ning kirjeldab tööprotsessi ja tulemust.

(10) Loovtöö hinnatakse „arvestatud“/„mitte arvestatud“ ja sooritatakse III kooliastme jooksul (jõust. 01.09.2017; TÕVLi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/24).

(11) Loovtöö korraldamise põhimõtted kehtestatakse direktori käskkirjaga.

(12) Loovtöö teemat pannakse kirja põhikooli lõputunnistusse.

5. jagu

Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus

§ 23. Õpilaste arengu ja õppimise toetamise korraldus (jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17)

(1) Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase individuaalsete vajaduste ja võimete järgi.

(2) Vajaduse korral tagatakse õpilasele koolis tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning teenuse rakendamist korraldab direktor.

(3) Kui ilmneb õpilase andekus, tagatakse talle koolis individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste spetsialistide poolt haridusprogrammide või haridusasutuste kaudu.

(4) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaastas arenguvestlus, mille põhjal lepatakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.

(5) Arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem. Kui kool ei ole saanud koolikohustusliku õpilase vanemaga arenguvestluse aja kokkuleppimiseks kontakti või vanem ei ole teist korda ilmunud arenguvestlusele kokkulepitud ajal, teavitab kool sellest õpilase elukohajärgset valla- või linnavalitsust, kes vajaduse korral rakendab meetmeid lapse õiguste kaitsmiseks. Vajaduse korral ja teovõimelise õpilase nõusolekul kaasatakse arenguvestlusesse ka tema vanem.

(6) Arenguvestluse korraldamise tingimused ja korra kehtestab kooli direktor, esitades need enne kehtestamist arvamuse andmiseks õppenõukogule ning hoolekogule.

(7) Haridusliku erivajadustega õpilastele tagab kool tugiteenuse rakendamist mis on täpsemalt kirjeldatud põhikooli õppekava lisas 10 Tallinna Õismäe Vene Lütseumi tugiteenuste osutamise kord.

(8) Koolis töötab **pikapäevarühm**.

Pikapäevarühma tegevuse eesmärgid:

- pakkuda õpilastele võimalust viibida peale tunde õpetaja järelevalve all, kuni vanemad on tööl;
- aidata lastel kooli ja kaaslastega kergemini kohaneda mängu ja ühiste ettevõtmiste läbi;
- aidata õpilasi õppimises ja koduste ülesannete täitmisel;
- kujundada lastes iseseisva töö harjumusi;
- arendada õpilaste sotsiaalseid oskusi.

Pikapäevarühma võetakse õpilased lapsevanema avalduse alusel.

Algklasside pikapäevarühmade päevakava:

- jalutuskäik õues, kui ilm lubas või vaba tegevus klassis;
- söömine;
- õppetund koduste tööde tegemiseks või õpilase individuaalseks toetamiseks kasvataja juhendamise ja abistamisega;
- ühised mängud.

(9) **Raamatukogu** ülesandeks on

- õppekirjanduse tellimine,
- põhifondi komplekteerimine,

- lugemis- ja õppimisharjumuste kujundamine,
- õppekava toetamine.

Raamatukogu teenuseid võivad kasutada kõik Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õpilased, õpetajad, haldus- ja teenindav personal ning lapsevanemad. Raamatukogu põhiteenused – teavikute kohalkasutus ja laenutamine – on tasuta. Teavikute tagastamistähtaeg on kaks nädalat.

Kohapeal saab kasutada teatmeteoseid, entsüklopeediaid, sõnaraamatuid ning lugeda ajalehti-ajakirju. Raamatukogus viiakse läbi raamatukogutunde algklassidele, tehakse raamatu- ja kunstinäitusi ning väiksemaid üritusi.

Õppekirjanduse komplekteerib õpikeskuse juhataja tihedas koostöös õpetajatega, vastavalt aineõpetajate soovidele, kooli õppekavale ja kooli võimalustele.

§ 24. Hindamise korraldus

(1) Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppe edukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

(2) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

(3) Kool annab õpilasele ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta iga poolaasta ning õppeaasta lõpus. Nõuded õpilase käitumisele ja hoolsusele esitatakse kooli kodukorras.

(4) *Kehtetu* (jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17)

(5) Õpilaste teadmiste ja oskuste hindamise põhimõtted ja kord on kättesaadav õpilasele, tema seaduslikule esindajale ja õpetajale kooli kodulehel. Hindamise põhimõtteid ja korda tutvustavad õpilastele klassiõpetajad ja aineõpetajad.

(6) Õpilasel on õigus saada õpetajalt teavet oma hinnete kohta.

(7) Õpilase seaduslikul esindajal on õigus saada teavet õpilase hindamise põhimõtete ja korra kohta ning saada teada oma lapse hindeid.

(8) Täpsustatud hindamisjuhend on toodud lisas 9. Õpilaste teadmiste ja oskuste hindamise põhimõtted, tingimused ja kord.

§ 25. *Kehtetu* (jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17)

§ 26. *Kehtetu* (jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17)

§ 27. *Kehtetu* (jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17)

§ 28. Põhikooli lõpetamine

(1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele teise keelena eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.

(2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

- 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

(3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel (ühtsete küsimustega põhikooli lõpueksamitöö kohandamine, abivahendite kasutamine, koolieksam vms) vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

6. jagu

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord

§ 29. Hariduslike erivajadustega õpilastele kohaldatavad tugiteenused (jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17)

(1) Haridusliku erivajadusega õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, terviseseisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õpest eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas, taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.

(2) Õpilase andekust käsitletakse käesoleva seaduse tähenduses haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine

intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus.

(3) Haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel kasutatakse pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, erinevates tingimustes õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust, õpilast ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist, õpilase meditsiinilisi ja logopeedilisi uuringuid. Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse ka litsentsitud spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning valdkonna ekspertide hinnangutest.

(4) Direktor määrab isiku, kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide, andekate õpilaste juhendajate ja õpetajate vahel.

(5) Tugispetsialistide teenus on õppeprotsessis õpilase arengut, võimetekohast õppimist ja sotsiaalseid oskusi toetav logopeedi, eripedagoogi, koolipsühholoogi või sotsiaalpedagoogi teenus.

(6) Teenuse rakendamine, selle maht ja kestus otsustatakse tugispetsialistide, klassi- ja aineõpetajate koostöös.

(7) Kool võib kaasata teenuse vajaduse hindamisel ja õpilasele toe valikul teiste valdkondade spetsialistide väljastpoolt kooli, teavitades sellest vanemat või tema seaduslikku esindajat.

(8) Teenuse valikul arvestatakse õpilase vanust, vajadusi, individuaalseid eeldusi ja võimeid, samuti lahendamist vajava probleemi iseloomu õpilase eripärast lähtuvalt. Teenuse valikul kuulatakse ära õpilase või tema seadusliku esindaja arvamus.

(9) Direktor võtab teenuse osutamiseks kooli tööle vajalikud tugispetsialistid või korraldab teenuse kättesaadavuse muul viisil, arvestades seejuures õpilaste vajadustega.

(10) Õpilase või tema seadusliku esindaja poolt teenuse saamiseks soovi avaldamisel või teenuse järele vajaduse ilmnemisel korraldab kool õpilasele võimaluse vestelda isiklikult tugispetsialistiga mitte hiljem kui nädala jooksul. Õnnetusjuhtumi puhul või olukorras, kus õpilase enda või teiste õpilaste elu või tervis on ohus, tuleb õpilasele teenust pakkuda esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui järgmisel tööpäeval.

(11) Teenuseid osutatakse koolis või vanema või tema seadusliku esindaja nõusolekul muus asukohas. Teenuse osutamisel muus asukohas teeb teenuse osutaja koostööd kooliga ning edastab koolile vajalikku infot teenuse sisu, mahu ning tulemuslikkuse kohta.

(12) Teenuse osutamisel järgitakse teabe avalikustamise reegleid ja isikuandmete töötlemise põhimõtteid. Teenuste korraldamisega seotud isikutel on õigus avaldada üksteisele õpilasele abi

ja teenuse korraldamiseks vajalikke isikuandmeid, sealhulgas delikaatseid isikuandmeid, kuid üksnes mahus ja ulatuses, mis on vajalik õpilasele abi ja teenuse korraldamiseks.

(13) Täpsem tugiteenuste rakendamise osutamine on kirjeldatud lütseumi põhikooli õppekava üldosa lisas 10. Tugiteenuste osutamise kord.

7. jagu

Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine

§ 30. Karjääriteenuste korraldus

(1) Põhikoolis korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse klassijuhataja.

(2) **Karjäärinõustamine** on inimese toetamine teadlike karjääriotsuste tegemisel ja elluviimisel. Nõustamine loob eeldused, et inimene suudab paremini analüüsida iseennast ja oma võimalusi ning planeerida ja ellu viia isikliku karjääriplaani tuginedes elukestva õppe põhimõtetele.

(3) Nõustamine toimub klassis, individuaalvestluse näol. Toetavaks on ka arenguvestlused õpilase ja tema vanematega. Vajadusel konsulteeritakse teiste spetsialistidega õpilase edasiste tegevuste kavandamiseks

(4) Karjäärinõustamisel:

- 1) selgitatakse enda vajadusi ja eesmärgi;
- 2) hinnatakse enda olemasolevaid ja edasiarendamist vajavaid teadmisi ja oskusi;
- 3) täpsustatakse töö- ja õppesooove;
- 4) arutatakse kutse- õppe- ja töövaliku otsuste tegemist;
- 5) hinnatakse oma kutsesobivust ja isiksuse omadusi;
- 6) saadakse teavet tööturul toimuvast, õppimisvõimalustest, elukutsetele esitatavatest nõuetest ja tööotsimisallikatest;
- 7) kavandatakse edaspidiseid tegevusi.

8. jagu

Õpilaste ja vanemate teavitamine ja nõustamise korraldus

§ 31. Õpilase ja vanema teavitamine (jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17)

(1) Õpilaste ja vanemate teavitamise peamiseks formaadiks on kooli veebileht www.tovl.edu.ee, e-kool, klasside postiloendid ja teatised.

(2) *Kehtetu* (jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17).

(3) Klassijuhataja korraldab vähemalt üks kord õppeaasta jooksul klassi lastevanemate koosoleku. Lisaks kasutatakse vanemate teavitamisel järgmisi formaate:

- vanemate üldkoosolek
- klassiastme ümarlaud

(4) Põhikool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritava üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri või poolaasta algul (jõust.01.09.2017; TÕVLi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/24).

9. jagu

Õpetaja koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

§ 32. Õpetaja koostöö (paragrahvi terviktekst, jõust.01.09.2017; TÕVLi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/24)

(1) Tallinna Õismäe Vene Lütseumis on järgmised õpetaja koostöö vormid:

- õppenõukogu;
- koolijuhtkond;
- metoodika nõukogu;
- õppetoolid:
 1. algõpetuse õppetool;
 2. kultuuriõppetool;
 3. loodusteaduste õppetool;
 4. võõrkeelte õppetool;
- temaatilised töörühmad.

(2) Koolil on õppenõukogu, kelle ülesandeks on oma pädevuse piires õppe ja kasvatuse korraldamine, analüüsimine ja hindamine ning kooli juhtimiseks vajalike otsuste tegemine. Õppenõukogu liikmeteks on kooli pedagoogid. Õppenõukogu tegevusse kaasatakse õpilasesinduse määratud õpilaste esindaja. Õppenõukogu tegutseb haridus- ja teadusministri kehtestatud korras. Õppenõukogu otsuste täitmist korraldab ja kontrollib kooli direktor.

(3) Metoodika nõukogu põhiülesanne on toetada riiklike õppekavade arendamist ja rakendamist.

Metoodika nõukogu ülesanded:

- 1) teeb ettepanekuid kooli õppekavade koostamise ja arendamise kohta;
- 2) analüüsib ja hindab kooli õppekavade rakendumist, teeb ettepanekuid probleemide lahendamiseks;
- 3) juhib kooli tasemel loovtööde korraldamist ja läbiviimist;
- 4) hindab õppematerjali ning selle vastavust riiklikule ja kooli õppekavale;
- 5) kehtetu;
- 6) osaleb metoodiliste ja juhendmaterjalide koostamisel;
- 7) kehtetu.

(4) kehtetu.

(5) Töörühmad moodustatakse tulenevalt õppeaasta arengueesmärkidest ja kinnitatakse direktori käskkirjaga.

(6) Õppetoolide töö eesmärgid:

- 1) tõsta koolis õppe-ja kasvatustöö efektiivsust – luua soodsad tingimused koolis õpetatavate ainete omavaheliseks paremaks integreerumiseks õppetöös nii ainealaselt kui ka kooliositi;
- 2) kaasata kõik kooli õpetajad kooli juhtimisse, anda õpetajatele erialaselt paremad võimalused;
- 3) kaasata kõik õpetajad koolile oluliste küsimuste arutellu, pannes nad vastutama, andes neile otsustusõiguse;
- 4) arendada vastavate valdkondade õppeainete ainekavade integreeratsiooni, vastavate ainevaldkondadega seotud õppe-ja kasvatustöö ja metoodilise töö kooskõlastatud kavandamist ja korraldamist.

(7) Õppetooli ülesanded:

- 1) teeb ettepanekuid õpetajate täiendus- ja ümberõppe kavandamiseks;
- 2) planeerib, korraldab, koordineerib, arendab ja analüüsib integreeritud tegevusi õppekava ja aasta õppeeesmärkide rakendamise toetamiseks;
- 3) algatab ja teostab koostööd teiste õppetoolidega õppekava arendamisel;
- 4) kavandab ja viib läbi koolisiseseid ja kooliväliseid projekte ja ainealaseid üritusi;
- 5) nõustab ja toetab uusi õpetajaid ja praktikante;
- 6) jälgib õpetajate e-kooli täitmist;
- 7) analüüsib õppetooli moodustavate ainete metoodilist arengut ja esitab kokkuvõtte õppejuhtidele.

(8) Õppetooli tegevust juhib õppetooli juhataja, kelle ülesandeks on õppetooli töö juhtimine koostöös õppetooli õpetajatega. Õppetooli juhataja:

- 1) esitab õppejuhtidele õppeaasta alguseks õppetooli aasta tööplaani;
- 2) esitab õppeaasta lõpus õppenõukogus kokkuvõtva analüüsi õppetooli töö tulemustest;
- 3) osaleb kooli arendustegevuses ja sisehindamises;
- 5) korraldab ja viib regulaarselt läbi õppetooli koosolekuid, osaleb õppetooli juhtide ning kooli üldkoosolekutel;
- 6) vahendab informatsiooni ja otsuseid juhtkonna, õppetooli juhtide, õpetajate ja õpilaste vahel.
- 9) teeb ettepanekuid õppetooli ringitundide korraldamisel.
- 10) osaleb tunnijaotusplaani kavandamises.

(9) Õppetoolide juhid töötavad koostöös õppejuhtidega ning viivad õppetööd puudutava teabe, nõudmised ja suunised aineõpetajateni. Õppetoolide juhatajate kaudu viiakse õpetajate arvamused ja seisukohad õppejuhtide ja koolijuhini.

§ 33. Töö planeerimise põhimõtted

(1) Õpetajatel on professionaalne vabadus õppetegevuse korraldamiseks ja teemade käsitlemisel kooli eripära ja õpilaste vajadusi arvestades. Üheselt mõistetavalt on väljendatud õpetaja õigus teha valikuid õppesisus arvestusega, et taotleavad õpitulemused oleksid saavutatud ning

üldpädevused ja valdkonnapädevused kujundatud, lähtudes õpilaste varasematest teadmistest ja oskusest.

(2) Enne õppeaasta algust õppetoolid koostavad õpetaja töökavad. Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö õppetunnis. Õppe- ja kasvatustöö peamiseks vormiks on tund, kuid õppetöö võib toimuda ka teistes õppevormides (nt paaristund, õppekäik, projektitöö, õppepäev, iseseisev töö jne). Töökava koostamine ja arendamine kuulub klassiõpetaja ja aineõpetaja (edaspidi õpetaja) pädevusse. Iga õpetaja koostab iga klassi kohta, kus ta tunde annab, ja iga aine kohta töökavad igaks õppeaastaks või erandjuhtudel igaks poolaastaks.

Õpetaja töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja –materjale, õpetajatevahelist koostööd ning õppeaasta üldist tegevuskava (jõust.01.09.2017; TÕVLi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/24).

(3) Töökava vorm on tabel, mis peab sisaldama järgmist:

Tiitlileht: Lütseumi missioon, aine, klass, nädala koormus, õpetaja, õppeaasta.

Sissejuhatus: õppeaine lõpu õpitulemused, läbivad teemad, kasutatud õppematerjalid.

Sisukord: õppenädal, tunni number; teemad ja alateemad; teema põhimõisted, mida õpilane peab teadma; õppemeetodid ja õppevahendid; kordamine, läbivad teemad, lõimumine; kontroll ja hindamine, kodune ülesanne; tunni õpitulemused.

Õpetaja töökava on õpetaja põhitöövahend, mis pidevalt täieneb ja muutub. Kõik töökavas jooksva töö käigus kooli sisemisest töökorraldusest tingitult toimunud või plaanitud muudatused fikseerib õpetaja märkuste lahtris.

10. jagu

Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

§ 34. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

(1) Tallinna Õismäe Vene Lütseumi õppekava on arenev dokument, mida korrigeeritakse igal õppeaastal.

(2) Kooli õppekava kehtestab kooli direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

11. jagu

Rakendussätted

§ 35. Rakendussätted

(1) rakendatud (jõust.01.09.2017; TÕVLi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/24).

(2) rakendatud (jõust.1.09.2017; TÕVLi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/24).

Lisad

Lisa 1. Ainevaldkond „Vene keel ja kirjandus”

Lisa 2. Ainevaldkond „Võõrkeeled”

Lisa 3. Ainevaldkond „Matemaatika”

Lisa 4. Ainevaldkond „Loodusained”

Lisa 5. Ainevaldkond „Sotsiaalsained”

Lisa 6. Ainevaldkond „Kunstiained”

Lisa 7. Ainevaldkond „Tehnoloogia”

Lisa 8. Ainevaldkond „Kehaline kasvatus”

Lisa 9. Õpilaste teadmiste ja oskuste hindamise põhimõtted, tingimused ja kord – uus redaktsioon (jõust.01.09.2016; TÕVLi direktori 07.09.2016 käskkiri nr 1-1/19; jõust. 01.09.2017; TÕVLi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/24; jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17)

Lisa 10. Tallinna Õismäe Vene Lütseumi tugiteenuste osutamise kord – uus redaktsioon (jõust. 01.09.2017; TÕVLi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/24; jõust. 01.09.2019; TÕVLi direktori 17.09.2019 käskkiri nr 1-1/17)

Lisa 11. Nõuded vihikutele – uus redaktsioon (jõust. 01.09.2017; TÕVLi direktori 22.09.2017 käskkiri nr 1-1/24)